

عنوان مقاله:

واکاوی مصادیق رعایت مقتضای حال مخاطب در فرهنگ نامه کودکان و نوجوانان

محل انتشار:

مطالعات دانشنامه نگاری، دوره 1، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسنده:

مریم علی نژاد - استادیار پژوهشکده دانشنامه نگاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

خلاصه مقاله:

رعایت مقتضای حال مخاطب، موضوع اصلی علم معانی است و در کنار فصاحت و روانی کلام و پیوند میان اجزای جمله، یکی از شروط رسیدن کلام به جایگاه بلاغت و رسایی است. در پژوهش حاضر، این اصل بلاغی، در «فرهنگ نامه کودکان و نوجوانان» به عنوان نخستین دایره المعارف تالیفی به زبان فارسی برای کودکان و نوجوانان، مورد مطالعه قرار گرفته است. هدف اصلی این مقاله که به روش توصیفی-تحلیلی و کتابخانه ای انجام شده، نشان دادن تأثیر رعایت مقتضای حال مخاطب کودک و نوجوان در زبان و سبک نوشتار فرهنگ نامه است. به منظور نیل به این هدف، مداخل ۴ جلد منتخب فرهنگ نامه (۱، ۶، ۱۰ و ۱۲) در سطوح دانش پایه، گزینش مدخل، رسم الخط و به طورخاص، در سطح زبان و بیان، شامل واژگان و جملات مورد بررسی قرار گرفته است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که ساده نویسی و سادگی زبان و بیان که در قالب جملات کوتاه، پرهیز از واژه های پیچیده و نامفهوم و استفاده از کلمات فارسی نمود پیدا کرده، از ویژگی های نثر فرهنگ نامه است، که بیش از هر چیز به همان ویژگی مخاطب محوربودن اثر برمی گردد. نویسندگان مقالات فرهنگ نامه، با در نظر گرفتن مخاطبان خود، همواره اصل سادگی زبان و بیان را مدنظر دارند؛ چنان که در بررسی سطح واژگان، فراوانی واژگان ۳ هجایی (۴۱٪) قابل توجه است و در سطح جملات، مشاهده شده است که جملات کمتر از ده واژه (۸۰٪) و جملات حاوی یک پیام (۵/۴۷٪)، بسامد بیشتری دارند.

کلمات کلیدی:

فرهنگ نامه کودکان و نوجوانان، بلاغت، مقتضای حال مخاطب، واژگان، جملات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1591965>

